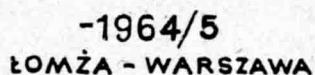

ZESZYT 6

[illegible]

str.

1. Dokumenty organizacyjne /program/	1
2. Sprawozdanie Zarządu	4
3. W sprawie uchwał	8
4. Do społeczeństwa	10
5. Na sześćdziesięciolecie strajku szkolnego	12
6. Informacja o organizacji i finansowej działalności Towarzystwa	16
7. Żałobna karta	

O T O J E S T E Ś M Y

Jesteśmy oto "Ziemio, Matko nasza coś z pierwotnej zrodziła nas gliny"
Przyszlism^o do Ciebie, Ziemio, Matko miła, by upaść czołem na Twoje zaproże..."
"Serca się nasze - pod stopy Twe ścielą" x/

A więc jak długa i szeroka Polska cała, jak daleko świat się obraca -
poszedł zew i wezwanie by się co żywi i zdrowi zebrali, by własną stopą
dotknąć bliższej ziemi ojczystej, która dała nam życie, dzieciństwo i lata
młodzieńcze - lata szkolne, a w chwilach utraty sił i załamania - dotknięcie
jej - jak starożytnym bohaterom przywracało siły i zdrowie.

Nie do wszystkich zew nasz doszedł.

Nie wszyscy, otrzymawszy wezwanie, mogli je podjąć i wykonać.

Niektórzy odesłali nam wezwanie z innego świata, jako zwrot przesyłki
niedoręczonej wobec zgonu adresata.

Nie znamy siły i potęgi równej chochołowi z "Wesela" i jego skrzypek
by wezwać na nasze gody tych z zaświatów, tych co odeszli.

Czczymy ich pamięć.

Tych, do których wieść nie doszła i Tych, którzy przybyć nie mogli czy
nie mieli dość woli - pozdrawiamy serdecznie i ze smutkiem, że nie znaleźli
się dzisiaj w naszej gromadzie.

Ziemię ojczystą, jej zagony pracowite, drzewa rosnące i łąki pachnące
nad naszą jakże ukochaną Narwią, Narwicą, Biebrzą, Pissą i wszelkimi woda-
mi ziemi naszej w i t a m y i p o z d r a w i a m y .

Spółeczności Ziemi Łomżyńskiej stale tu obecnie osiadłej pokłon skła-
damy i modlimy się o jej rozkwit kulturalny i gospodarczy.

Obecne Władze - gości na naszym Zjeździe, polityczne, administracyjne,
i gospodarcze witamy, dziękujemy za troskę o tę ziemię, gratulujemy w odbu-
dowie i życzymy najwyższego powodzenia w pracy na tej ziemi zasady
"S a l u s R e i p u b l i c a e s u p r e m a l e x".

"ZJAZD WYCHOWANKÓW SZKÓŁ ZIEMI ŁOMŻYŃSKIEJ"

w Łomży

w dniach 26 czerwca - sobota

i 27 czerwca - niedziela

1965 r.

PROGRAM ZJAZDU:

Dnia 26 czerwca 1965 r. - sobota

- godz. 9 - Zbiórka uczestników Zjazdu na boisku Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki przy ul. Bernatowicza /dawna ul. Adamowska/.
- Dzwonek
- Otwarcie Zjazdu przez Przewodniczącego Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej i powołanie na Przewodniczącego Zjazdu najstarszego wiekiem uczestnika i sekretarza Zjazdu.
- 9,25 - Uczczenie zmarłych w okresie od czerwca 1958 r. - do czerwca 1965 r.
- 9,40 - 10,10 - Przemarsz z boiska ulicami i placami miasta do Powiatowego Domu Kultury przy ul. Sadowej z zatrzymaniem części pochodu przed głazem pamiątkowym z r. 1958, przy którym zostaną złożone kwiaty i zapalone znicze.
- 10,15 - Otwarcie Walnego Zebrania, powołanie Prezydium Zebrania i zagajenie.
- 10,20 - 10,40 - Przemówienia powitalne.
- 10,40 - 11,25 - Prelekcja doc. dr Jerzego Wiśniewskiego "Rys dziejów Ziemi Łomżyńskiej od X do XV wieku".
- 11,30 - 12 - Krótki referat historyczny o Łomży mgr Donaty Godlewskiej obejmujący okres od wieku XV do rozbiorów.
- 12,10 - 13 - Referat Przewodniczącego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Łomży Ob. Romualda Łazarowicza "Ziemia Łomżyńska i miasto Łomża pod względem gospodarczym i kulturalnym w okresie XX-lecia P.R.L., obecnie i w planie perspektywy - wicznym".
- 13 - 14 - Pytania i dyskusja.

- 14 - 15 - Sprawozdanie Komisji Wnioskowej i podjęcie uchwał.
- 15 - 17 - Przerwa obiadowa.
- 17,30 - 19 - Ognisko na Górze Królowej Bony z udziałem łomżyńskiego harcerstwa i chóru Liceum Pedagogicznego.
- 21 - Raut i wieczór taneczny w gmachu Liceum im. T. Kościuszki.

Dnia 27 czerwca 1965 - niedziela

- godz. 9 - 12 - Zebrania środowiskowe uczestników Zjazdu w poszczególnych szkołach.
 - W Liceum Pedagogicznym, w sali rekreacyjnej, w której ogłoszono strajk szkolny w r. 1905, odsłonięcie tablicy pamiątkowej.
- 13 - 14,30 - Występ zespołu "Kurpie" w muszli na Skarpie.
- 14,30 - 15 - Zamknięcie Zjazdu.

Dla pozostających w Łomży dłużej

- 17 - 19 - Zwiedzanie "Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego "Łomża" w Łomży" pod kierunkiem dyrektora kol. Tadeusza Wachowskiego.

Przez cały czas Zjazdu będzie otwarta wystawa w Bibliotece Powiatowej i Miejskiej.

Sprzedaż wydawnictw Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej i innych wydawnictw dotyczących tych terenów w biurze Zjazdu i w Powiatowym Domu Kultury.

KOMITET ZJAZDOWY

- Z urzędu: 1. Przewodniczący Zarządu Głównego T.P.Z.Z. - Edward Ciborowski
2.	"	"	Oddz. Warszawskiego - Franciszek Kamiński
3.	"	"	" Łomżyńskiego - Witold Prusiński

Zespół pełnomocnika do spraw Zjazdu:

1. Jan Kisiel
2. Wacław Saciłowski
3. Jan Walędziak
4. Czesław Szyjko
5. Kazimierz Chojnowski
6. Laryssa Bukowska

Komisja Wnioskowa:

1. Henryk Cieśluk
2. Eugenia Brańska
3. Wojciech Antosiewicz
4. Jerzy Jabłoński
5. Jan Kisiel
6. Franciszek Wasążnik

Komisja Transportowa:

1. Czesław Szyjko
2. Jan Walędziak
3. Jan Cern

Komisja Propagandowa:

1. Henryk Arasimowicz /Polskie Radio tel.21-06 w.72-55/
2. Maria Krzyżanowska Rossa /Polskie Radio, Myśliwiecka 3/5/7 tel.28-54-11/
3. Halina Miroszowa /Telewizja tel.26-52-71 w.49/
4. Zofia Owczarenko /Polskie Radio tel.21-06 w.72-35/

Sekretarz

/-/ A.Jarnuszkiewiczowa

Zarząd Główny

Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńsk.

Przewodniczący

/-/ E.Ciborowski

Pełnomocnik do spraw Zjazdu

/-/ J.Kisiel

Warszawa - Łomża

Kwiecień 1965 r.

Sprawozdanie

z wykonania uchwał powziętych 29 czerwca 1958 roku w Łomży przez Zjazd
Wychowanków Średnich Szkół Łomżyńskich

Uchwały zostały sprecyzowane w czterech działach:

- I. grupa wniosków natury gospodarczej,
- II. grupa wniosków natury kulturalno-oświatowej -
wykonawcą których miał być Komitet Zjazdu,
- III. grupa wniosków natury organizacyjnej -
wykonawcą których miało być Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej,
- IV. różne dezyderaty.

Niezależnie od tego, kogo Zjazd wskazał jako wykonawcę tych uchwał, realizowanie ich przypadło Towarzystwu Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej. Bez powołania tego stowarzyszenia, nie byłoby praktycznej możliwości urzeczywistnienia uchwał.

Dlatego sam fakt zarejestrowania Towarzystwa w dniu 3 listopada 1958 roku należy uznać za wykonanie naczelnego postulatu Zjazdu, który stwierdził w p.2 /III grupy wniosków natury organizacyjnej/:

"Dla przetworzenia kapitału dobrej woli, inicjatywy i myśli twórczej, które zrodziły obecny Zjazd Wychowanków Średnich Szkół Łomżyńskich - w dzieło trwałe i oparte o formy organizacyjne, Zjazd stoi na stanowisku, że wychowankowie średnich szkół w Łomży powinni stać się członkami - Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej".

Przedmiotem wykonania były wszystkie wnioski, nie wszystkie mogły być jednak urzeczywistnione, ponieważ:

1. zawierały postulaty przekraczające kompetencje lub możliwości Towarzystwa,
2. zawierały konkretne zobowiązania określonych grup szkolnych bez możliwości ich egzekwowania,
3. Stały się nieaktualne.

I. Grupa wniosków natury gospodarczej:

Punkt 1 zawiera deklarację o ofiarowaniu pomocy fachowej przez niektórych kolegów przy opracowaniu planów urbanistycznych Łomży, apel tych kolegów do Towarzystwa o umożliwienie im wglądu w opracowanie planów.

W latach 1958 - 1965 starania takie były podejmowane; wynik negatywny.

W punkcie 2 postuluje się konieczność opracowania perspektywicznego planu rozwoju gospodarczego oraz przeprowadzenia badań geologicznych i ustalenia zasobów naturalnych regionu.

Podjęte w tym kierunku inicjatywy w latach 1959-1960 nie dały wyniku. Realizacja tego wniosku przekracza kompetencje Towarzystwa.

W punkcie 3 postuluje się podjęcie wstępnych kroków do opracowania założeń projektowych i inwentaryzacji w latach 1959-1960 i realizację w latach 1961-1965 budowy linii kolejowej Łomża - Kolno - Pisz.

W latach 1963 - 1964 opracowany został na zlecenie Towarzystwa memoriał w sprawie budowy linii kolejowej i w roku 1965 został doręczony właściwym władzom politycznym, państwowym i kolejowym.

Memoriał zawiera:

studium budowy /z charakterystyką i perspektywami rozwojowymi regionu oraz z uzasadnieniem polityczno-społecznym i gospodarczym/
projekt budowy /z koncepcją budowy i trasą linii kolejowej, wyliczeniem kosztów budowy oraz kosztami eksploatacji i obrachunkiem gospodarczym efektywności/.

Ostatnio została ukończona II wersja kosztów budowy tzw. oszczędnościowa z propozycją sfinansowania odbudowy odcinka Dłutowo-Pisz z kredytów przeznaczonych na remonty i uwzględnia pracę społeczną.

Memoriał został opublikowany w zeszycie 5 Wiadomości Towarzystwa w 100 egzemplarzach.

II. Grupa wniosków natury kulturalno-oświatowej:

1. Apel Biblioteki Publicznej w Łomży o przekazywanie wszelkich materiałów dotyczących Łomży i okolic - był wielokrotnie propagowany na Zjazdach Delegatów Towarzystwa i znalazł oddźwięk. Apel ten został powtórzony w ulotce informacyjnej o Zjeździe i działalności Towarzystwa. Ulotkę rozesłano w 3000 egzemplarzy.

Towarzystwo będzie kontynuować tę akcję za pośrednictwem projektowanej pracowni naukowej w Łomży.

2. Opieka nad zabytkami w Łomży i Ziemi Łomżyńskiej.

Mimo starań, wniosek nie został zrealizowany. Informacje z roku bieżącego, zasięgnięte w Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wskazują, że w następnych latach możliwe będzie podjęcie tej sprawy.

3. Opublikowanie monografii Ostrołęki.

Wyplacono autorce kol. Zofii Niedziałkowskiej zaliczkę w kwocie 5.000,-zł, ale sfinalizowanie tej pozycji wydawniczej jest mało realne wobec przewidywanego deficytu.

4. Opracowanie monografii Wizny na koszt kol. Grabowskiego z Londynu.

Podejmowano starania w tym kierunku, ale bezskutecznie wobec braku odpowiedzi ewentualnego fundatora.

5. Zorganizowanie wystawy i sprzedaży akwarel kol. Potyńskiej.

Przewidziano do ewentualnej realizacji na Zjeździe w 1965 r.

III. Grupa wniosków natury organizacyjnej:

1. Zorganizowanie Zjazdu wychowanków w roku 1965 pod egidą Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej.

Wykonano.

2. Wszyscy wychowankowie szkół średnich w Łomży winni stać się członkami Towarzystwa, a jego władze winny w najbliższym terminie rozesłać deklaracje.

Postulat ten był realizowany przez cały czas; ostatnio, rozsyłając 3000 zgłoszeń na Zjazd, zebrano dzięki odpowiedziom na punkt 2. zgłoszenia, nowe deklaracje.

3. Apel w kierunku stałego opodatkowania się uczestników zjazdu na odbudowę Łomży.

Postulat niemożliwy do realizacji. Zebraną sumę 2.275,-zł przekazano na fundusz wydawniczy Towarzystwa.

4. Utrwalenie pamięci ofiar barbarzyństwa hitlerowskiego:

a/ przez ustalenie listy zamordowanych,

b/ przez ustalenie wszystkich miejsc kaźni.

Postulat ten stał się nieaktualny, wobec realizowania tego przez Powiatową Komisję Rady Ochrony Pomników i Miejsc Męczeństwa.

IV. Różne dezyderaty:

1. Opublikowanie sprawozdania ze Zjazdu w 1958 roku.

W pierwszym zeszycie Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej /marzec 1960/ opublikowane zostały uchwały Zjazdu.

Zamiast sprawozdania postanowiono wydać kronikę Zjazdu.

Bardzo obszerny materiał dokumentacyjny i relację opracowała koleżanka Regina Dębicka. Opracowanie to zasługujące na uznanie i podziękowanie za włożony w nie trud, nie mogło być wydane z uwagi na obszerność i osobisty charakter wspomnień. Materiał ten został wykorzystany, ale przygotowana do druku kronika nie może być wydana jeszcze w roku bieżącym.

2, 3, 4. Absolwenci Szkół Przemysłu Drzewnego w Łomży zadeklarowali ufundowanie tablicy pamiątkowej ku czci profesorów i wychowawców poległych w okresie drugiej wojny światowej oraz biblioteki technicznej.

Egzekwowanie tych zobowiązań było niemożliwe.

Postulat tych absolwentów wybudowania fabryki mebli skrzyniowych został zrealizowany częściowo przez wprowadzenie tej budowy do planu pięcioletniego 1961-1965.

5. Patronat Polonii z Kalifornii nad jedną ze szkół w Łomży nie został zrealizowany.

6. Wniosek woźnego Kani o zainstalowanie centralnego ogrzewania w gmachu Liceum im. Tadeusza Kościuszki - nie został wykonany, ponieważ przekracza kompetencje Towarzystwa.

Pełny tekst uchwał opublikowany został w I-szym zeszycie Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej /marzec 1960/.

W sprawie uchwał

jakie zostaną zaproponowane Zjazdowi Wychowanków Szkół Ziemi Łomżyńskiej

W celu należytego przygotowania obrad Zjazdu Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej proponował skład Komisji Wnioskowej. Nie ogranicza to w niczym uczestników Zjazdu, którzy w dniu 26 czerwca 1965 r. zadecydują, kto wejdzie do komisji i o treści uchwał. Zadaniem obecnie przewidzianych osób jest wcześniejsze przemyślenie tematów i zapoznanie się z uwagami i propozycjami, jakie uczestnicy Zjazdu nadeślą w odpowiedziach na punkt 4 zgłoszenia.

Ze swej strony Zarząd Główny przedstawia swe uwagi i zagadnienia, w których Zjazd winien wypowiedzieć się w formie uchwał.

Uwagi:

1. Zjazd winien podjąć uchwały w sprawach:
 - a/ związanych z Łomżą i Ziemią Łomżyńską,
 - b/ będących wyrazem łączności wszystkich wychowanków i wszystkich szkół, a nie określonych środowisk szkolnych.
2. Na odrębnych spotkaniach środowisk szkolnych w dniu 27 czerwca 1965 r. mogą i powinny być podejmowane uchwały związane ze szkołą - także o charakterze konkretnych zobowiązań.
Celem zapewnienia ich wykonania należy wskazać:
 - a/ sposób wykonania,
 - b/ środki techniczne i finansowe.
3. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej nie uchyla się od wykonania uchwał środowiskowych i deklaruje w tym zakresie swą pomoc techniczną.
4. Towarzystwo rozpatrzy wszystkie postulaty skierowane pod jego adresem.

Projekt uchwał:

I. Zjazd Wychowanków Szkół Ziemi Łomżyńskiej wyraża uznanie władzom państwowym i politycznym oraz społeczeństwu łomżyńskiemu za dotychczasową odbudowę i rozbudowę życia gospodarczego i kulturalnego w Łomży.

II. Zjazd przyjmuje opublikowane w zeszycie nr 6 Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej sprawozdanie z wykonania uchwał Zjazdu Wychowanków Średnich Szkół Łomżyńskich z 27-29 czerwca 1958 roku i akceptuje przeznaczenie i wydatkowanie kwoty 42.923,94 zł /z nadwyżki po pokryciu kosztów Zjazdu w r.1958/ na druk "Dziejów Łomży".

III. Nawiązując do niektórych uchwał Zjazdu z roku 1958, stwierdzając ich duże znaczenie i aktualność Zjazd postanawia:

1. Następny Zjazd wychowanków Szkół Średnich Ziemi Łomżyńskiej zorganizować przy współudziale Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej w r.1975.
2. Celem zapewnienia więzi wśród wychowanków i współdziałania dla dobra Łomży i Ziemi Łomżyńskiej wychowankowie powinni stać się członkami Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej.
3. Uznać nadal odbudowę linii kolejowej Łomża-Kolno-Pisz za podstawowe zagadnienie, rozstrzygające o rozwoju Łomży i Ziemi Łomżyńskiej i warunkujące decydująco dalsze poczynania gospodarcze tego regionu i Ziemi Północnych.
4. Rzeczywista opieka nad zabytkami /w szczególności nad grodziskami obronnymi/ winna być połączona z akcją badań archeologicznych. Nie mogąc przeznaczyć na ten cel odpowiednich środków, Zjazd ogranicza się jedynie do podkreślenia ważności tego zagadnienia, które winno być także przedmiotem działalności pracowni naukowej projektowanej przez Towarzystwo.
5. Poprzeć dotychczasową akcję wydawniczą Towarzystwa /nie precyzując konkretnych tytułów/ i na ten cel przeznaczyć nadwyżkę po pokryciu kosztów Zjazdu.

IV. Zjazd Wychowanków Szkół Ziemi Łomżyńskiej uważa za celowe skoncentrowanie uwagi, wysiłku i ofiarności jego uczestników na jednym nowym zagadnieniu, którego urzeczywistnienie podkreśli więź Wychowanków z Ziemią Łomżyńską, służyć będzie jej społeczeństwu i stanie się trwałą i pożyteczną pamiątką - tj. na powstaniu pracowni naukowej w Łomży.

Zdając sobie sprawę z bardziej pilnych potrzeb, które są przedmiotem troski władz państwowych, Zjazd uważa, że pracownia winna powstać społecznym staraniem wychowanków szkół Ziemi Łomżyńskiej.

Dlatego Zjazd

apeluje do wszystkich o przekazywanie wszelkiego dobra kulturalnego, związanego nie tylko z historią Łomży i jej Ziemi
i postanawia utworzyć fundusz, umożliwiający prowadzenie pracowni.

Do społeczeństwa naszej Ziemi Łomżyńskiej

"Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej" z siedzibą w Warszawie, powołane do życia przed siedmiu laty przez szczupłe grono b.wychowanków szkół średnich Łomżyńskich, a liczące dziś setki Członków, rozproszonych po całym Kraju i przebywających poza jego granicami, postawiło sobie za cel propagowanie idei wszechstronnego rozwoju Ziemi Łomżyńskiej w jej historycznych granicach. W oparciu o tę ideę Towarzystwo rozwija działalność praktyczną, dążąc do wykorzystania dla niej dobrej woli, energii, zabieглиwości i ofiarności swych członków.

Ciesząc się pełnym zrozumieniem dla swych poczynąń ze strony władz państwowych i otoczone życzliwym poparciem miejscowych czynników politycznych i administracyjnych, Towarzystwo współdziała przy realizacji prac nad rozbudową przemysłu i rozwojem gospodarczym naszej Ziemi, roztacza - w miarę swych możliwości - opiekę nad zaniedbanymi, a jakże bezcennymi zabytkami tysiącletniej Łomży i jej okolic, prowadzi akcję wydawniczą której wyrazem jest m.in. ogłoszona ostatnio drukiem monografia Łomży, najobszerniejsza, jaką posiada dotychczas o tym mieście nasza literatura historyczna.

Zdając sobie sprawę, że praca w tych wszystkich kierunkach, a w szczególności w dziedzinie kulturalnej, okaże się tym bardziej owocna, jeśli znajdzie skuteczne oparcie i twórczą inspirację w stałym ośrodku kulturalno-naukowym, mającym swą siedzibę w Łomży, Towarzystwo podjęło nową inicjatywę - zorganizowanie w naszym mieście własnego ogniska naukowego, któreby stało się pomocniczym warsztatem twórczej pracy naukowej dla Łomżyńskich kół intelektualnych, a jednocześnie podniosło pozycję i rolę kulturalną prastarej stolicy naszej Ziemi w życiu umysłowym całego Kraju.

Myśl powołania do życia takiej placówki naukowej znalazła wśród członków Towarzystwa jak najżyyczliwszy oddźwięk i wykroczyła już poza granicę projektów i zamierzeń. M.in. Towarzystwo otrzymało w darze po jednym ze swych członków - profesorze, bibliotekę dużej wartości o charakterze naukowo-pedagogicznym. Zarysowują się również realne widoki uzyskania mniej lub więcej znaczących zbiorów książek od innych kolegów, m.in. doborowego księgozbioru naukowego, liczącego kilka tysięcy dzieł z dziedziny historii, pamiętnikarstwa i historii literatury, jak również druków staropolskich, dokumentów i źródłowych materiałów rękopiśmiennych.

Dotychczasowi ofiarodawcy - najstarsi uczniowie szkół łomżyńskich - pragną w ten sposób dać wyraz swej wdzięczności wobec Łomży i jej uczelni gimnazjalnej sprzed pół wieku, która - choć z pozorów rosyjska - potrafiła w atmosferze odwiecznie polskiej Łomży - przechować piękne i wzniosłe tradycje swej poprzedniczki Łomżyńskiej, szkoły pijarskiej z ostatnich lat Rzeczypospolitej, i - tradycje te pieczołowicie przekazała jako drogi skarb polskości - im i wszystkim swoim ówczesnym wychowankom.

Gromadzone przez Towarzystwo dary, mają w myśl intencji ofiarodawców i zgodnie z inicjatywą Towarzystwa - stać się fundamentem i ośrodkiem naukowej pracy w Łomży, podstawą instytucji, z której mogliby korzystać badacze naukowci i miłośnicy przeszłości Ziemi Łomżyńskiej, a która, narastając stopniowo i rozwijając się dzięki dalszej ofiarności byłych wychowanków szkół łomżyńskich, torowałaby Łomży drogę do zajęcia najpocześniejszego miejsca wśród innych miast prowincjonalnych, posiadających podobne ośrodki kulturalno-naukowe.

Dalsze losy powstającej instytucji spoczywają w ręku członków naszego Towarzystwa. Ich ofiarność w tym zakresie może jej zapewnić trwały żywot, rozwój i powodzenie.

Zarząd Towarzystwa ufa, że podjęta pod tak pomyślnymi widokami inicjatywa znajdzie również żywy i gorący oddźwięk w całej Ziemi Łomżyńskiej i zachęci do dalszej ofiarności na rzecz instytucji, z której w przyszłości będziemy napewno dumni.

Zarząd Główny
Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej

Sekretarz
/-/ Anna Jarnuszkiewiczowa

Przewodniczący
/-/ Edward Ciborowski

Członkowie:
/-/ Piotr Bańkowski
/-/ Stanisław Kalinowski
/-/ Jan Kisiel
/-/ Stanisław Krupka
/-/ Tadeusz Rybicki
/-/ Wacław Saciłowski
/-/ Franciszek Wasążnik
/-/ Alina Wyrzykowska

Warszawa, dnia 6 kwietnia 1965 r.

Na sześćdziesięciolecie strajku szkolnego w Łomży

Przed sześćdziesięciu laty w lutym 1905 roku ucząca się młodzież polska w Łomżyńskim Gimnazjum Męskim i Łomżyńskim Gimnazjum Żeńskim, w jedyne wówczas istniejących szkołach rosyjskich - stosownie do decyzji po - wziętej w Warszawie przez działającą w konspiracji tzw. Komisję Gimnazjalną Polską - gromadnie doręczyła władzom gimnazjalnym deklarację z żądaniem przekształcenia istniejących szkół na szkoły polskie i ogłosiła strajk szkolny, w następstwie bojkot łomżyńskich gimnazjów. Szczegółowo ten etap walki o szkołę polską w Łomży, opisał kolega Witold Suchodolski, przewodniczący Komitetu strajkowego w Łomży w roku 1905.

Po opis szczegółowy tych wydarzeń w Polsce w ogóle odsyłam do cytowanej poniżej publikacji, w Łomży do artykułu kol. Witolda Suchodolskiego, zamieszczonego w tejże publikacji.^{x/}

Sądzę, że jest rzeczą konieczną, skoro podjęliśmy decyzję uświęcenia tej rocznicy przez ufundowanie w gmachu byłego Łomżyńskiego Gimnazjum Męskiego odpowiedniej tablicy pamiątkowej, odtworzenie jak najkrócej samego aktu doręczenia ówczesnym władzom szkolnym podstawowego dokumentu rozpoczynającego walkę i tekst tego dokumentu.

Najpierw tekst dokumentu.

Otóż, w końcu stycznia 1905 r. został przysłany do Łomży emisariusz z Warszawy, Mirosław Dobrzański, który przywiózł tekst deklaracji strajkowej.

Deklaracja ta, traktowana jako zasadnicza, a więc dopuszczająca zmiany redakcyjne, dosłownie brzmiała:

"My, młodzież ucząca się w ... /nazwa szkoły/, głęboko odczuwając ucisk i upokorzenie, jakie wywołuje w nas system rusyfikacyjny i policyjny, panujący w obecnej szkole rosyjskiej, a z właściwymi żądaniami naukowo-wychowawczymi nie mający nic wspólnego, oświadczamy, że obecny system szkolnictwa, zmuszając nas do zdobywania wiedzy w mowie obcej dla nas i wrogiej, tępiąc w nas każdy przejaw samodzielnej myśli krytycznej i solidarności koleżeńskiej i wyrывая z nas każdą dzielniejszą i śmielszą jed-

^{x/} Komitet Obchodu 25-lecia walki o szkołę polską. Nasza walka o Szkołę Polską 1901-1917. Opracowania, wspomnienia, dokumenty zebrała Komisja Historyczna pod przewodnictwem prof. Dr Bogdana Nawroczyńskiego. Tom I. Nakładem Komitetu Obchodu 25-lecia Walki o Szkołę Polską. Warszawa, Lwów 1923r. Witold Suchodolski. 6. "Strajk szkolny w Gimnazjach Łomżyńskich". str. 405-414 publikacji.

nostkę, niszczy nasze siły duchowe i fizyczne, a jako jedyny skutek dodatni wywołuje nieprzejednaną nienawiść i pogardę dla naszych policyjnych wychowawców. W silnym poczuciu tego gwałtu, zadawanego naszym elementarnym i przyrodzonym potrzebom kulturalnym, żądamy:

1. języka wykładowego i administracyjnego polskiego w szkole;
2. nauczycieli i kierowników szkoły Polaków;
3. kontroli rodziców nad sprawami szkolnymi;
4. zniesienia wszelkich ograniczeń i różnic w przyjmowaniu do szkoły.

Do czasu zadośćuczynienia tym naszym żądaniami, lub do czasu zmiany naszych postanowień, powstrzymujemy się solidarnie od uczęszczania do szkoły." x/

W Łomży, Komitet strajkowy, składający się z trzech uczniów ostatniej ósmej klasy maturalnej: - Witolda Suchodolskiego, Piotra Bańkowskiego i Wiktora Supińskiego,^{xx/} a, jak wydobylem z pamięci dwu żyjących członków komitetu, - przy udziale i konsultacji wybitnego adwokata w skali ówczesnego Imperium Rosyjskiego i później posła z Łomży do Pierwszej Dumi w Petersburgu - Aleksandra Chrystowskiego^{xxx/} - przekształcił tę zasadniczą deklarację na szczegółową łomżyńską i w tej formie powstał specyficzny dokument strajkowy łomżyński, który w Łomży został doręczony władzom szkolnym.

Dokument ten brzmi:

"My, młodzież ucząca się w tutejszym gimnazjum, zważywszy: a/ że w polskim mieście i w polskim Kraju szkoła rosyjska w obecnej jej postaci jest naigraniem się nad naszym poczuciem narodowym, b/ że obecne usytuowanie metod wychowawczych, zupełnie nie odpowiada minimalnym wymaganiom pedagogiki, żądamy, aby nasza szkoła została przekształcona wg następujących zasad:

- 1/ - SZKOŁA WINNA BYĆ POLSKA TJ. JĘZYKIEM JEJ WYKŁADOWYM I ADMINISTRACYJNYM WINIEN BYĆ JĘZYK POLSKI;
- 2/ - NAUCZYCIELAMI I WYCHOWAWCAMI W SZKOLE WINNI BYĆ WYŁĄCZNIE POLACY;
- 3/ - DO SZKOŁY WINNY BYĆ PRZYJMOWANE DZIECI WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW KRAJU BEZ RÓŻNICY WYZNAWANEJ WIARY I POCHODZENIA;

x/ Str.137 "Nasza walka o szkołę polską" 1901-1917. W-wa 1932, z artykułu Stanisława Dobrowolskiego, Związek Młodzieży Polskiej /ZET/ 1886-1906.

xx/ Wiktor Supiński ur.w roku 1887, nauczyciel a następnie prawnik i adwokat, społecznik, pierwszy starosta Powiatu Łomżyńskiego w roku 1919 - zginął w Oświęcimiu w roku 1941.

xxx/ Aleksander Chrystowski adwokat, ur.w roku 1858, znakomity prawnik i mówca swoich czasów, wybitny patriota oraz działacz społeczny i polityczny w skali Krajowej, burmistrz miasta Łomży, poseł do I-ej Dumi Imperium Rosyjskiego, zmarł w roku 1916.

- 4/ - JĘZYK POLSKI I HISTORIA POLSKI WINNY BYĆ GŁÓWNYMI PRZEDMIOTAMI NAUCZANIA;
- 5/ - SYSTEM POLICYJNY W SZKOLE WINIEN BYĆ ZLIKWIDOWANY, - JAK RÓWNIEŻ WSZYSTKIE INSTRUKCJE, WYNIKAJĄCE Z TEGO SYSTEMU;
- 6/ - NIKT Z UCZNIÓW NIE MOŻE BYĆ WYDALONY Z ZAKŁADU, ANI Z POWODÓW POLITYCZNYCH, ANI Z POWODU PRZEKONAŃ JEGO RODZICÓW, ANI Z POWODU WYPÓWIADANYCH PRZEZ NIEGO OSOBISTYCH PRZEKONAŃ;
- 7/- W TRYBIE USTAWODAWCZYM WINNA BYĆ ZAGWARANTOWANA KONTROLA SPOŁECZNA SZKOŁY I UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W ROZWIĄZYWANIU ZAGADNIEŃ PEDAGOGICZNYCH.

DO CZASU ZADOŚĆUCZYNIENIA TYM NASZYM ŻĄDANIOM, LUB DO CZASU ZMIANY NASZYCH POSTANOWIEŃ POWSTRZYMUJEMY SIĘ OD UCZĘSZCZANIA DO SZKOŁY". x/

A przebieg samego doręczenia tej deklaracji w największym skrócie, w najbardziej lakonicznym, przedstawiał się jak następuje:

Dnia trzeciego lutego, tj. 21 stycznia starego stylu, 1905 roku, w piątek o godzinie 10-tej w gmachu obecnego Liceum Pedagogicznego w gmachu, w auli i z miejsca przy scenie od strony okien, wobec zebranych uczniów Polaków w liczbie około 400 ze wszystkich klas ówczesnego rosyjskiego Łomżyńskiego Gimnazjum Męskiego i wobec wezwanego przez nich dyrektora gimnazjum Marcelego Ławrowskiego /Markieł Osipowicza Ławrowskiego/, została odczytana i doręczona dyrektorowi deklaracja w języku polskim, żądająca szkoły polskiej w Łomży i na poparcie tych żądań ogłaszająca strajk szkolny.

Deklarację odczytał Ludomir Kulesza uczeń klasy szóstej.

Ku upamiętnieniu tego wielkopomnego wydarzenia w Łomży projektujemy już jako Zjazd, z funduszków przez Zjazd zebranych, ufundowanie tablicy w gmachu dawnego Łomżyńskiego Gimnazjum Męskiego tej treści:

x/ Str. 63 i 64 "Istoričeskaja zapiska o sostojaniji Łomżynskoj mužskoj gimnazji za wremia jeja piatidziesiątiletniego suszczestwowanija 1862-1912. Sostawil po poručeniju direktora i Pedagogičeskogo Sowjeta Gimnazji prepodawatel W.G. Milow. Łomża. Tipografia gubernskago prawlenija. 1912, - co w tłumaczeniu polskim brzmi: "Notatka historyczna o stanie Łomżyńskiego Gimnazjum Męskiego w okresie pięćdziesięcioletniego jego istnienia /1862-1912/. Zostawił na polecenie dyrektora i Rady Pedagogicznej gimnazjum nauczyciel W.G. Milow. Łomża. Drukarnia zarządu gubernialnego 1912.
Tekst po rosyjsku ze źródeł archiwalnych rosyjskich.
Tekst polski odtworzony na podstawie tych źródeł przez Edwarda Ciborowskiego w maju 1965 roku.

KU UCZCZENIU NASZYCH POPRZEDNIKÓW, DLA PAMIĘCI POTOMNYM,
W SZESZCZDZIESIĄTĄ ROCZNICĘ STRAJKU SZKOLNEGO W ŁOMŻY

1905 - 1965

DNIA TRZECIEGO LUTEGO /21 STYCZNIA ST.ST./ 1905 ROKU
W PIĄTEK, O GODZINIE 10-TEJ W TYM GMACHU, W TEJ SALI
I Z TEGO MIEJSCA ZOSTAŁA ODCZYTANA I DORĘCZONA ROSYJ-
SKIM WŁADZOM SZKOLNYM DEKLARACJA ŻADAJĄCA POLSKIEJ
SZKOŁY W ŁOMŻY. I OGŁASZAJĄCA STRAJK SZKOLNY.

TABLICĘ UFUNDOWAŁ ZJAZD WYCHOWANKÓW SZKÓŁ ZIEMI
ŁOMŻYŃSKIEJ W CZERWCU 1963 ROKU.

W uzupełnieniu poprzednio podanych informacji o działalności Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej, informujemy, jak następuje:

W okresie od założenia Towarzystwa do momentu zwołania Zjazdu Wychowanków Szkół Ziemi Łomżyńskiej w roku 1965 prace organizacyjne /Zarządu Głównego/ Towarzystwa w pewnej mierze charakteryzować mogą następujące liczby i daty:

Zwołano pięć Zwyczajnych Walnych Zjazdów Delegatów, a mianowicie:

- I-szy 11 listopada 1958 r. - Walne Zgromadzenie Członków Założycieli
w Warszawie
- II-gi 24 stycznia 1960 r. - Zwyczajny Walny Zjazd Delegatów w Warszawie
- III-ci 12 listopada 1961 r. - " " " " "
- IV-ty 31 marca 1963 r. - " " " " "
- V-ty 13 i 14 czerwca 1964 r. - " " " " w Łomży

Od momentu ukonstytuowania się Władz Zarządu Głównego Towarzystwa odbyło się - w pierwszej kadencji:

w roku 1958 - 7 protokółowanych posiedzeń

"	1959 - 30	"	"
"	1960 - 4	"	"

w drugiej kadencji:

"	1960 - 30	"	"
"	1961 - 20	"	"

w trzeciej kadencji:

"	1961 - 3	"	"
"	1962 - 11	"	"
"	1963 - 10	"	"

w czwartej kadencji:

"	1963 - 31	"	"
"	1964 - 23	"	"

w piątej kadencji:

"	1964 - 22	"	"
"	1965 - 23	"	"

łącznie 216 protokółowanych posiedzeń.

Korespondencja bieżąca wg dziennika:

Wpłynęło i wysłano pism w roku	1958	-	50	
"	"	"	1959	- 120
"	"	"	1960	- 127
"	"	"	1961	- 144
"	"	"	1962	- 225
"	"	"	1963	- 256
"	"	"	1964	- 226
"	"	"	1965	- 430 do dnia 20.VI.

W oddziałach Towarzystwa istotną formą organizacyjną są tzw. zebrania miesięczne, tzn. w określony dzień każdego miesiąca, za wyjątkiem okresu letniego, np. w każdą środę po pierwszym każdym miesiąca, odbywa się zebranie z częścią urzędową i referatową /odczytową/ i z częścią towarzyską, możliwie znacznej ilości członków oddziału.

Najżywszą i najbardziej systematyczną działalność w tej formie prowadzi najliczniejszy z oddziałów - Warszawski.

Na miesięcznych zebraniach Oddziału Warszawskiego, jako zasada - wygłaszane są ciekawe referaty, omawiane bieżące sprawy organizacyjne, - a przed i po części oficjalnej zebrania - kwitnie w pełni życie koleżeńskie, towarzyskie, odnawiane dawne przyjaźnie i zawiązuje nowe.

Informacja o gospodarce finansowej Towarzystwa

Bieżąca działalność Towarzystwa finansowana była ze składek członkowskich. Zarząd Główny otrzymał 40 % składek, tj. 32.287,- złotych i wydatkował od listopada roku 1958 do dnia 31 grudnia 1964 r. 32.230,- złotych. Około 48.000,- złotych stanowiło fundusze oddziałów Towarzystwa na ich potrzeby bieżące.

Szczupłe środki ze składek ograniczałyby zakres działalności. Dlatego akcja wydawnicza była i jest finansowana ze specjalnego funduszu, na który złożyły się kwoty przekazane:

1. z przedpłat na wydawnictwa zebranych podczas Zjazdu w r.1958	4.250 zł
2. z przeniesienia funduszu na odbudowę Łomży	2.275 "
3. przez Komitet Obchodu Tysiąclecia Łomży	38.000 "
4. przez Powszechną Spółdzielnię Spożywców w Łomży	5.000 "
5. ze sprzedaży "Dziejów Łomży"	32.000 "
6. przez członków Towarzystwa i innych ofiarodawców indywidualnych	82.780 "

Razem fundusz wydawniczy

164.305 zł

Fundusz ten został wykorzystany następująco:

1. na "Dzieje Łomży"	89.346 zł
2. na 4 zeszyty "Wiadomości"	32.349 zł
3. na inne zapoczątkowane prace	20.000 zł

Wydatki razem

141.695 zł

Nie wykorzystany fundusz wynosi /164.305 minus 141.695/	22.610 zł
Nadwyżka ze Zjazdu w roku 1958	42.924 "

W gotówce 65.534 zł

Równowartość około
1000 egzemplarzy
"Dziejów Łomży" 48.000 zł

Wartość funduszu wydawniczego

113.534 zł

ŻAŁOBNA KARTA

=====

Od czasu Zjazdu Wychowanków Średnich Szkół Łomżyńskich w roku 1958 z wielkiej rodziny Łomżyńskiej odeszli /wspomnienia o nich zostały zamieszczone w poprzednich numerach Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej/:

Zdzisław Maciejewski uczestnik strajku szkolnego w roku 1905, zmarł dnia 18 sierpnia 1958 r. w Warszawie, przeżywszy lat 70.

Anna z Pawlickich Bernhardt wdowa po Zygmuncie, córka powstańca z roku 1863, działaczka społeczna, zmarła w Głoscowie pod Warszawą.

Marian Kędzierski magister filozofii - matematyk, długoletni, zasłużony pedagog i wychowawca, działacz w okresie strajku szkolnego w roku 1905 i uczestnik w pracy niepodległościowej, zmarł w wieku lat 74 w Warszawie.

Witold Zdzitowiecki artysta sceny polskiej, współpracownik "Reduty", dyrektor teatrów muzycznych w okresie międzywojennym, ostatnio reżyser Państwowej Operetki Śląskiej, zmarł w wieku lat 64 w Gliwicach.

Jerzy Jarnuszkiewicz mgr inż. agronom, redaktor podręczników dla szkół średnich, b.harc mistrz, wychowawca młodzieży w szeregach ZHP od roku 1913 do 1949, odznaczony Krzyżem Walecznych - zmarł dnia 16.XI.1960 r. w Warszawie w wieku lat 58.

Marian Włodek mgr filozofii, długoletni zasłużony pedagog i wychowawca, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł w Warszawie w wieku lat 72.

Michał Sokorski mgr filozofii - polonista, zasłużony pedagog i wychowawca, działacz społeczny i polityczny PZPR i ZBOWiD. Zmarł w wieku lat 78 w Piaśtownie pod Warszawą.

Józef Stefko urzędnik Banku Polskiego w Łomży, działacz społeczny na terenie Towarzystwa Muzycznego "Lutnia", zmarł w Warszawie w dniu 27 maja 1961 roku, przeżywszy lat 71.

Maria Bosowska /brak bliższych danych/.

Ryszard Bronowicz spółdzielca, uczestnik kampanii wrześniowej w roku 1939, zmarł we Wrocławiu w wieku lat 50.

Katarzyna z Nielubowiczów Mystkowska uczennica gimnazjum im. Marii Konopnickiej w Łomży, zmarła w Warszawie w wieku lat 48.

Czesław Chudziński przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej w Łomży, były członek PPR, członek KP PZPR. Zmarł 13 kwietnia 1962 roku w Łomży w wieku lat 50.

Bronisław Wiellent nauczyciel szkół w Łomży. Zmarł XII.1960r.

Wacław Iwaszkiewicz organizator i przewodniczący Zarządu Oddziału Tow. Przyj. Ziemi Łomż. w Poznaniu, zmarł 8.XII.1961r.

Cyryla Kozłowska-Stolarska zmarła na początku roku 1963.

Roman Bolesław Ciborowski pułkownik Wojsk Polskich w st. spoczynku, wieloletni więzień caratu, zesłaniec syberyjski, członek socjalistycznych organizacji bojowych i politycznych, odznaczony Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości z mieczami i wielokrotnie Krzyżem Walecznych, zmarł dnia 5.III.1963 r. w Londynie w wieku lat 79.

Dr Jan Glinka twórca i wykładowca Uniwersytetu Ludowego w Ostrołęce, odznaczony Srebrnym Wawrzynem Akademickim za zasługi na polu oświaty. Zmarł dnia 26.III.1963 r. w wieku lat 73.

Jan Majewski inż. rolnik, harcmistrz, uczestnik pracy konspiracyjnej w czasie okupacji niemieckiej. Zmarł dnia 11.V.1963 r. w wieku lat 51.

Leontyna ze Skarżyńskich Bajcarowa wdowa po nauczycielu gimnazjum im. Kościuszki w Łomży, zmarła w wieku lat 72 dnia 25.V.1963r.

Roman Jabłonowski dr filozofii, wybitny matematyk, uczestnik ruchu rewolucyjnego w Polsce od roku 1905, od roku 1918 do roku 1933 członek naczelnych organów SDKPiL, a następnie KPP, zmarł w Warszawie dnia 3.VII.1963 r. w wieku lat 77.

Po raz pierwszy zamieszczamy wspomnienia pośmiertne z ostatniego okresu:

Prof. Juliusz Kleindienst uczestnik strajku szkolnego w roku 1905, nauczyciel i dyrektor pierwszych polskich szkół organizowanych w czasie bojkotu gimnazjów rosyjskich, między innymi w Łomży, jeden z założycieli Z.N.P., ostatnio wykładowca łaciny w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Wejherowie. Za zasługi w 54-letniej pracy wychowawczej i pedagogicznej odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł w styczniu 1964 r. w wieku lat 82.

Zygmunt Ignacy Piotrowski mgr inż. nauczyciel i wychowawca, wybitny pedagog, znany i ceniony działacz w Z.N.P., były naczelnik Wydziału Szkolnictwa Zawodowego Min.Oświaty, odznaczony orderem Polonia Restituta i Złotą Odznaką Z.N.P., Przewodniczący Zjazdu Wychowanków Średnich Szkół Łomżyńskich w r.1958, zmarł dnia 27.II.1964 r. w wieku lat 86.

Edmund Dąbrowski profesor i Kierownik Katedry Pedagogiki na Wydziale Handlu Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, b.proroktor tej uczelni do spraw nauki, profesor b.Głównej Szkoły Handlowej, członek Prezydium Rady Naukowej Spółdzielczego Instytutu Badawczego oraz Rady Naukowej Instytutu Pedagogiki, wiceprezes ZG Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Praktycznej; współzałożyciel Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej; długoletni wychowawca i nauczyciel średnich szkół ekonomicznych, wyróżniony tytułem "Zasłużonego Nauczyciela PRL". Zmarł dnia 8.VI.1964 r. w wieku lat 69.

Zygmunt Olszewski doktor praw, rolnik, działacz społeczny, były sędzia grodzki w Makowie Mazowieckim. Zmarł w lipcu 1964 roku w wieku lat 82.

Barbara z Radzikowskich Załosa zmarła dnia 22.XII.1964 r. w wieku lat 68.

Ponadto z nedoręczonych zawiadomień o Zjeździe w czerwcu 1965 r., powzięliśmy wiadomość o śmierci:

Władysława Kamińskiego - ostatni adres Kalisz, ul.Narutowicza 10 m.6.

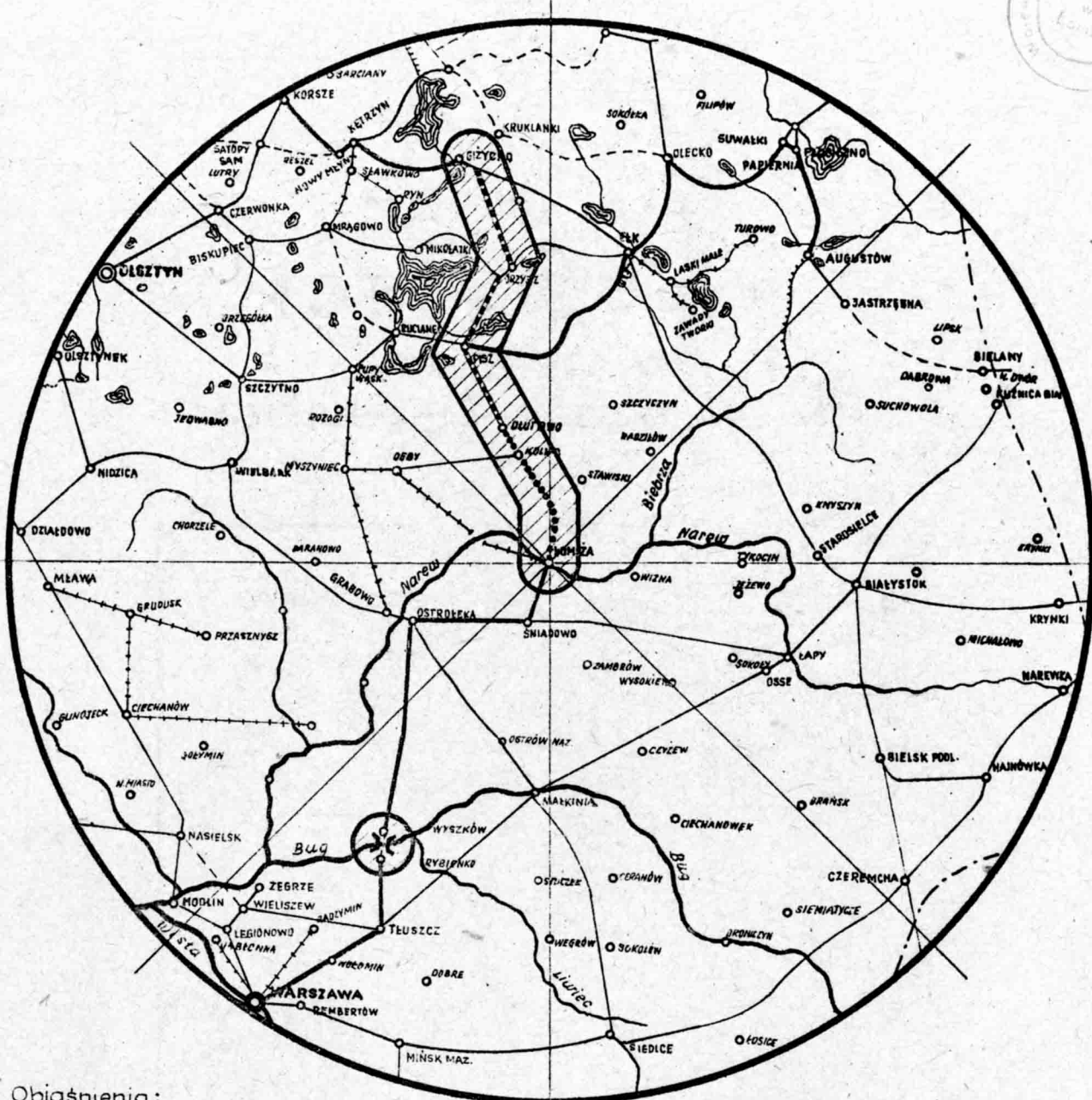
Bolesława Klimaszewskiego - ostatni adres Łaskarzew, ul.Alejoja 5.

Nieczysława Jarosławskiego - ostatni adres Gdańsk-Oliwa, ul.Tetmajera 7.

Bolesława Maleszewskiego - ostatni adres Podkowa Leśna, ul.Szpaków 3.

Jerzego Bargielskiego - ostatni adres Maków Mazowiecki.

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI !

Objaśnienia:

— istniejące czynne linie kolejowe

- - - linie kolejowe zdemontowane

..... linie kolejowe projektowane

⌋ most kolejowy w Wyszku odbudowany w 1961 r

Na obszarze zespołu północno - wschodnich województw: warszawskiego, białostockiego i olsztyńskiego historyczna Ziemia łomżyńska zajmuje centralne położenie. Obwód kąta określonego z miasta Łomży o promieniu w linii powietrznej 125 km w równej mierze osiąga Warszawę, Olsztyn, północną i wschodnią granicę państwa. Powierzchnia tego kąta wynosi ca 50 tys. km², a więc prawie 1/6 całego obszaru państwa.

Mapka przedstawia na obszarze, jak wyżej, zagadnienie szlaku komunikacji kolejowej Warszawa - Wyszki - Ostrołęka - Łomża - Kolno - Działowo - Pisz - Giżycko - Ketrzyn - Korsze, jak również z Pisu Ełk - Olecko - Suwałki - Augustów. Do uruchomienia tego szlaku brakuje obecnie

38 kilometrowego odcinka linii kolejowej Łomża - Działowo, ułożenia torów kolejowych Działowo - Pisz - Giżycko zdemontowanych podczas działań wojennych. Na odcinku linii kolejowej Łomża - Działowo projekty przewidują stacje kolejowe: Piątnica, Ragienica, Mały Płock, Borkowo, Kolno, Wincenta.

Uruchomienie tego szlaku kolejowego ma nie tylko decydujące znaczenie dla życia i rozwoju gospodarczego i kulturalnego terenów Ziemi Łomżyńskiej i przyległych, lecz jest równocześnie bardzo ważne dla trzech województw północno - wschodnich, wiążąc je bardziej niż to ma miejsce obecnie, a dla całego kraju - przybliżając go do zespołu pojezierza mazurskiego, systemu jezior augustowskich, zbliżając go jeszcze jednym szlakiem do morza z ominięciem przeciążonych węzłów komunikacyjnych. ~